Dosarul nr.21r-644/25 Judecătoria Hâncești (sediul Leova)
1-25029654-02-21r-12062025 Judecător Silvia GURIȚANU

D E C I Z I E
în numele Legii

12 noiembrie 2025 **mun. Chișinău**

COLEGIUL PENAL AL CURŢII DE APEL CENTRU
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Eugeniu BEȘELEA
Judecători: Olga COJOCARU și Vitalie BUDECI

a examinat în ordine de recurs, fără prezența părților, recursul declarat de directorul Penitenciarului nr.3 Leova, comisar principal de justiție, Vladimir BARCARI împotriva Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 din 08 aprilie 2025, prin care a fost admisă plângerea condamnatului **FLOREA Vasili**, împotriva administrației instituției, referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, fiindu-i redusă pedeapsa pentru perioada de 670 zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.3 Leova, cu 134 (una sută treizeci și patru) zile.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
în procedura instanței de fond, din 06.03.2025 până la 08.04.2025;
în Curtea de Apel Centru, din 12.06.2025 până la 12.11.2025.
Procedura de notificare a părților a fost executată.

Verificând legalitatea Încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Centru,

A C O N S T A T A T :

1. La data de 06 martie 2025, în cadrul Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) a fost înregistrată plângerea condamnatului FLOREA Vasili împotriva administrației Penitenciarului nr.3 Leova cu privire la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului.

În motivarea plângerii a indicat că este deținut în Penitenciarul nr.3 Leova în condiții inumane, și anume din 07 iunie 2023 și până în prezent. Menționează că condițiile de detenție nu sunt bune în Penitenciarul nr.3 Leova. Hrana este foarte rea. Sunt insecte și

taracani. Este mucegai în sectorul nr.3 unde se deține. A fost plasat în celulele nr.75, 80 și 81 în care îi revenea un spațiu locativ personal mai mic de 4 m2.

Condamnatul FLOREA Vasili a solicitat reducerea pedepsei în baza art.473/2 -473/4 Cod de procedură penală pentru condițiile de detenție precare.

2. *Prin Încheierea Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 din 08 aprilie 2025*, a fost admisă plângerea condamnatului FLOREA Vasili împotriva administrației Penitenciarului nr.3 Leova cu privire la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului.

A fost constatat faptul că, condamnatul FLOREA Vasili a fost deținut în Penitenciarul nr.3 Leova, de la 08 iunie 2023 până la data pronunțării prezentei încheieri – 08 aprilie 2025, timp de 670 zile, în condiții inumane, contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Conform art.473/4 alin.(4) Cod de procedură penală, pentru 670 zile de detenție în condiții inumane, calculându-se 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție, a fost redusă pedeapsa condamnatului FLOREA Vasili cu 134 (una sută treizeci și patru) zile.

Conform art.473/4 alin.(3) Cod de procedură penală, a fost obligată administrația Penitenciarului nr.3 Leova să înlăture condițiile de detenție precare, stabilindu-i un termen de 15 zile, după expirarea căruia instituția penitenciară va informa instanța de judecată despre executarea prezentei încheieri.

3. *Nefiind de acord cu Încheierea Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 din 08 aprilie 2025 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr.3 Leova, comisar principal de justiție, Vladimir BARCARI, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plîngerea condamnatului FLOREA Vasili împotriva instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție, ca neîntemeiată.*

În motivarea recursului a menționat că, instanța de fond la examinarea plângerii depusă de deținut în raport cu materialele prezentate de către administrația instituției penitenciare nr.3 Leova, condițiile de detenție sunt constatate doar în cadrul în ședinței de judecată, la audierea opiniei participanților la proces. Chiar dacă la examinarea unor asemenea plângeri, sarcina probațiunii îi revine autorității în custodia căruia se află sau s-a aliat persoana, oricum „Alegațiile despre rele tratamente contrare art.3 CEDO trebuie să fie bazate pe probe corespunzătoare.

Reține că deși Curtea Europeană a Drepturilor Omului recunoaște că proba de rele tratamente nu este ușor de a fi obținută, totuși alegațiile trebuie să fie justificate „dincolo de orice dubiu rezonabil” (Cauza Alvei- c. Estoniei, 08 noiembrie 2005. § 49; Labita c. Italiei, 06 aprilie 2000, § 121). Pentru a aprecia aceste probe, Curtea aplică, dc obicei, standardul probațiunii „dincolo de orice dubiu rezonabil" (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, §161; cauza Boicenco c. Moldovei, 11 iulie 2006, §104; cauza Breabin c.Moldovei, 07 aprilie 2009, §49; cauza Gurgurov c. Moldovei. 16 iunie 2009, § 56). O astfel de probă derivă din coexistența unor concluzii suficient de întemeiate, clare şi concordante sau din prezumții de fapt similare care nu pot fi puse la îndoială (cauza Gorobeţ c. Moldovei: 11 octombrie 2011, § 50). Același raționament poate lî dedus şi din prevederile legislației

naționale, care în art.473/3 alin.(2) Cod de procedură penală prevede că, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare**,** însă pentru posibilitatea dovedirii unei anumite situații şi formulării unei poziții de către instituția penitenciară vizată şi respectiv, pe cale de consecință a oferirii unei aprecieri în acest sens de către instanța de judecată, norma procesual penală prevede imperativ asupra obligativității invocării de către prevenit sau după caz, condamnat a esenței încălcării. Or, condamnatul invocă faptul că a fost deținut în condiții inumane şi degradante care contravin prevederilor art. 3 CEDO, tară a concretiza care anume aspect Ic consideră o încălcare, adică invocările sale cuprind un caracter general.

Menționează, că potrivit jurisprudenței CtEDO, (în cauza Luka vs. României din 21.07.2009) se evidențiază, că art. 6 CEDO implică faptul că deciziile instanțelor trebuie să precizeze în mod suficient motivele pe care se întemeiază, astfel încât să arate că părțile au fost ascultate şi să garanteze posibilitatea unui control public al administrării justiției.

Pentru perioadele vizate supra, condamnatul FLOREA Vasili s-a deținut în condiții bune fapt prin care au fost respectate standardele CPT privind condițiile de trai a deținuților şi nu a fost supus la alte elemente care ar putea fi considerate circumstanțe agravante ale unor condiții de detentei precare ’’(cauza Mursic c. Croaţia). Deținutul FLOREA Vasili a beneficiat de dreptul la plimbări zilnice nelimitate, deplasarea liberă pe teritoriul penitenciarului, dispune de acces nemijlocit la biblioteca, la biserica, la Școala profesională, la atelierele de muncă, la zonele de odihnă etc.

Cu referire starea sanitară a încăperilor de detentei, menționează că în art.242/1 pct. 5) şi 12) Cod de executare sunt indicare expres obligațiunile deținuților şi anume: respectarea regulilor sanitaro-igienice, regulilor de igienă individuală şi colectivă în camera de deținere, respectarea indicațiilor medicului, precum, menținerea curățeniei în încăperile de detenție şi de serviciu, la locul de muncă, aranjarea patului conform modelului stabilit după deșteptare şi efectuarea curățeniei în camera de detenție, mai mult decât atât, potrivit prevederilor art.234 alin.(3) Cod de executare, condamnatul este obligat să execute munci neremunerate. Muncile neremunerate sunt lucrările de îngrijire şi amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de deținere. Prim urmare, efectuarea, menținerea şi respectarea curățeniei în încăperile de detenție este o obligație imperativă a deținutului care se deține în această încăpere.

Observă recurentul că situația condamnatului nu cade sub incidența acestor calificative. Ori din conținutul cererii sale nu regăsește elementele expuse de Curte, ce ar demonstra unele planificări, acțiuni ori intervenții premeditate din partea administrației având intenție directă şi urmărind scopul victimizării personalității condamnatului prin diverse metode de constrângere fizică ori psihică, precum şi supunerea acestuia la diverse acțiuni de tortură. Totodată reamintește că în raportului Ombudsmanului din aprilie 2021 ce vizează activitatea de monitorizare pentru anul 2020 este specificat „În perioada de monitorizare, investițiile capitale inițiale în 2019 în cadrul Penitenciarului nr.3 Leova şi nr.9 Pruncul au continuat. Astfel, la Penitenciarul nr.3 Leova al II-lea bloc de detenție a fost renovai din sector de tip baroc in sector locativ cu 4-6 locuri de tip celulă. Celulele au fost dotate cu spații separate tehnico-sanitare totalmente separate de încăperile de trai,

sistem de ventilare natural şi forţat, mobilier, lenjerie şi inventar nou. Aminteşte că în 2019**,** în urma vizitei preventive realizate ta instituția penitenciară nr. 3-Leova. Avocatul Poporului a dispus îmbunătățirea imediată a situației din blocul locativ de tip baracă, sistarea activității wc-ului public renovarea izolatorului disciplinar, etc**.** Toate recomandările Ombudsmanului au fost realizate de instituția penitenciară nr.3 conform angajamentelor asumate243.

Conchide că, deținutului i-au fost acordate condițiile necesare la executarea pedepsei, iar instanța de judecată, în procesul cercetării şi evaluării condițiilor de detenție, urmează să țină cont de efectele cumulative sub aspect general așa cum recomandă CEDO.

4. ***Procedura de notificare a părților a fost executată.***

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Reprezentantul Penitenciarului nr. 3 Leova și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru, referințe.

Părțile nu s-au folosit de dreptul acordat de a depune referință potrivit prevederilor art.447 alin.(2) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.391 Cod de procedură penală privind citarea participanților la proces, și ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art.447 alin.(1), (2) Cod de procedură penală, a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

5. *Deliberând asupra motivelor invocate în recurs, verificând legalitatea şi temeinicia Încheierii atacate, pe baza probelor administrate şi cercetate de prima instanță, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr.3 Leova, comisar principal de justiție, Vladimir BARCARI împotriva Încheierii Judecătoriei Hânceşti (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 din 08 aprilie 2025 ca fiind depus tardiv, din considerentele ce succed.*

6. În conformitate cu art.437 alin.(1) pct.4) Cod de procedură penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: *4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Conform art. 448 Cod de procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Conform art.449 Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul*

este nefondat; ***recursul este depus peste termen****; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător*.

Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art.449 alin.(1) pct.1) lit.b) Cod de procedură penală, *respinge recursul ca este depus peste termen şi menține hotărârea atacată*.

În acest context se impune necesitatea de a menționa faptul că în conformitate cu art.230 Cod procedură penală, (1) Termene în procesul penal sunt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. (2) În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual şi nulitatea actului efectuat peste termen. (3) Dacă o măsură procesuală nu poate fi luată decât pe un termen prevăzut de lege, expirarea acestuia impune încetarea efectului acestei măsuri.

Conform art.439 Cod de procedură penală, *termenul de recurs împotriva hotărârilor pentru care legea nu prevede calea de atac a apelului este de 15 zile de la data pronunțării hotărârii. Data de la care curge termenul recursului, repunerea în termen, declararea peste termen a recursului şi retragerea recursului se reglementează de prevederile art.402-407, care se aplică în mod corespunzător.*

7. Raportând cele menționate la caz, se constată că Încheierea Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 a fost pronunțată la data de 08 aprilie 2025, iar recursul directorului Penitenciarului nr.3-Leova a fost declarat la data de 25 aprilie 2025, după expirarea termenului legal de 15 zile pentru contestarea încheierii. Totodată, potrivit materialelor cauzei se atestă că, la data de 08 aprilie 2025 copia Încheierii a fost înmânată reprezentantului Penitenciarului nr.3-Leova, Anastasia TOMȘA, fapt confirmat prin recipisa anexată la materialele cauzei (f.d. 31) însă cu toate acestea recursul a fost depus la data de 25 aprilie 2025 adică peste termenul de 15 zile.

Instanța de recurs notează că termenul de recurs este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși recursul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

Potrivit art.230 alin.(2) Cod procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Mai mult instanța de recurs notează că la calcularea termenului de recurs determinant este constatarea momentului de la care începe să curgă acesta. Termenul începe să curgă pentru părțile care au fost prezente la pronunțarea hotărârii, din ziua următoare în care aceasta a fost pronunțată.

Astfel, nu există motive legale pentru ca instanța să repună recursul în termen. Nici recurentul nu a invocat motive plauzibile pentru care a depășit termenul de atac al Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 din 08 aprilie 2025 şi nu a prezentat probe concludente care ar servi drept temei de repunere în termen a recursului, directorul Penitenciarului nr.3 Leova, comisar principal de justiție, Vladimir BARCARI nu a invocat nici un motiv care ar putea fi pus la baza restabilirii termenului de atac. Din materialele cauzei rezultă că, copia Încheierii a fost înmânată reprezentantului instituției penitenciare nr. 3-Leova la data de 08 aprilie 2025, recursul fiind depus abia la data de 25 aprilie 2025, adică peste termenul de atac de 15 zile.

În această ordine de idei, este cert că, depunând cererea de recurs la 25 aprilie 2025 împotriva Încheierii pronunțate la 08 aprilie 2025, adică în afara termenului legal, directorul Penitenciarului nr.3 Leova, comisar principal de justiție, Vladimir BARCARI a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională. Instanța de recurs reiterează că exercitarea unui drept de către titular nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează şi instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

La caz, pertinentă speței este și jurisprudența CtEDO în cauza Avramenco contra Moldovei și Ponomaryov contra Ucrainei, unde Curtea a statuat că participantul la proces, care cunoaște despre faptul desfășurării în privința sa a unui proces judiciar, este obligat de sine stătător să se intereseze de mersul procesului și examinarea cauzei în lipsa acestuia nu va constitui o încălcare a art.6 CEDO.

8. Din aceste considerente, instanța va aplica excepția tardivității formulării recursului și-l va constata ca fiind tardiv, or, conform art.230 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Conform art.234 alin.(1) Cod de procedură penală, *termenul omis poate fi restabilit prin hotărâre a organului de urmărire penală sau a instanței de judecată, în condițiile legii la cererea persoanei care a omis termenul procedural din motive întemeiate.*

În acest sens instanța de recurs reține că, repunerea în termen a recursului reprezintă mijlocul procesual prin care titularul dreptului la recurs, care nu a putut declara recurs din cauze independente de voința lui, este repus în dreptul de care fusese decăzut după expirarea termenului de recurs. Prin întârziere motivată se înțelege, de regulă, un caz fortuit, un caz de forță majoră, etc., astfel încât situația invocată de recurent să reprezinte în mod efectiv un motiv temeinic de împiedicare a declarării recursului în termenul legal. Prin urmare, se constată că întârzierea termenului de declarare a recursului nu a fost determinată de motive întemeiate și, în atare situație, nu există temei pentru repunerea în termen a recursului Penitenciarului nr.3 Leova, pentru a fi judecat în fond, situație juridică ce determină respingerea recursului ca fiind depuse peste termen.

Din considerentul dat, Colegiul conchide că, recursul nu se încadrează în termenul legal, fiind depus tardiv, astfel că repunerea recursului în termen, de către instanța de recurs, ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului

legal de prescripție și revizuire a hotărârilor judecătorești, ceea ce în accepțiunea CEDO (Ghirea versus Republica Moldova) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice, cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului - dreptul la un proces echitabil, care urmează a fi respectat cu referință la partea acuzării și a apărării, fără discriminare.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal nu se va expune asupra motivelor invocate în recurs, ori, instanța nici nu purcede la examinarea fondului recursului în contextul adoptării soluției de respingere a recursului ca depus peste termen sau inadmisibil și nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel (recurs) nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui recurs exercitat în mod legal.

Astfel, se conchide că, recurentul neîntemeiat a omis termenul pentru declararea recursului împotriva Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 din 08 aprilie 2025 și din aceste motive recursul se respinge ca depus peste termen.

9. Conducându-se de prevederile art.art.447, 448, art.449 alin.(1) pct.1), lit. b) art.469-471, Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Se respinge ca fiind depus peste termen recursul declarat de directorului Penitenciarului nr.3 Leova, comisar principal de justiție, Vladimir BARCARI, împotriva Încheierii Judecătoriei Hâncești (sediul Leova) nr. 21ji-87/2025 din 08 aprilie 2025, şi se menține fără modificări Încheierea atacată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul **Eugeniu BEȘELEA**

Judecătorii **Olga COJOCARU**

Vitalie BUDECI